



Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 162g/2026

privind excepția de neconstituționalitate a articolului 43 alin. (1) din
Codul de procedură penală

(conexarea cauzelor penale)

CHIȘINĂU
6 august 2026

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Domnica MANOLE, *Președinte*,
dlui Sergiu LITVINENCO,
dlui Ion MALANCIUC,
nei Viorica PUICA,
nei Liuba ȘOVA, *judecători*,
cu participarea nei Valeria Bejenari, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 23 iulie 2026,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 6 august 2026, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 43 alin. (1) din Codul de procedură penală, ridicată de dl avocat Nicu Șendrea, în interesele dlui Vladimir Chitorog, în dosarul nr. 1-34/2026, pendinte la Judecătoria Hâncești, sediul Leova.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de dl judecător Nicolae Zaharia, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

ÎN FAPT

A. Circumstanțele procesului penal

3. Pe rolul Judecătoriei Hâncești se află cauza penală de acuzare a dlui Vladimir Chitorog de comiterea infracțiunilor prevăzute de articolele 42 alin. (5), 46, 284 alin. (1) din Codul penal (*crearea sau conducerea unei organizații criminale*) și articolele 42 alin. (3), 45 alin. (1), 243 alin. (3) literele a) și b) din Codul penal (*spălarea banilor*).

4. La 20 mai 2026, partea apărării a solicitat conexarea cauzei penale în discuție cu o altă cauză penală, în care dl Vladimir Chitorog are statut de inculpat, aflată pe rolul Judecătoriei Cahul.

5. Printr-o încheiere din 5 iunie 2026, Judecătoria Hâncești a respins cererea de conexare, apreciind că nu există motive pentru examinarea ei împreună cu cealaltă cauză.

6. Nefiind de acord cu încheierea pronunțată, partea apărării, la 19 iunie 2026, a formulat un recurs.

7. La 24 iunie 2026, dl avocat Nicu Șendrea a ridicat, în interesele dlui Vladimir Chitorog, excepția de neconstituționalitate a articolului 43 alin. (1) din Codul de procedură penală.

8. Printr-o încheiere din 1 iulie 2026, Judecătoria Hâncești, sediul Leova, a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

9. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 1 Statul Republica Moldova

„[...]”

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.”

Articolul 20 Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nicio lege nu poate îngrădi accesul la justiție.”

Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 26 Dreptul la apărare

„(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

(3) În tot cursul procesului, părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.

(4) Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege.”

Articolul 54 Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

10. Prevederile relevante ale Codului de procedură penală, adoptat prin Legea nr. 122 din 14 martie 2003, sunt următoarele:

Articolul 42

Competența în caz de indivizibilitate sau conexitate a cauzelor penale

„(1) În caz de indivizibilitate sau de conexitate a cauzelor penale, judecata în primă instanță, dacă are loc în același timp pentru toate faptele și pentru toți făptuitorii, se efectuează de aceeași instanță.

(2) Constituie indivizibilitate a cauzelor penale cazurile în care la săvârșirea unei infracțiuni au participat mai multe persoane, când două sau mai multe infracțiuni au fost săvârșite prin aceeași faptă ori în cazul unei infracțiuni continue sau prelungite.

(3) Constituie conexitate a cauzelor penale cazurile:

1) când două sau mai multe infracțiuni sunt săvârșite prin fapte diferite de una sau mai multe persoane împreună, în același timp și în același loc;

2) când două sau mai multe infracțiuni sunt săvârșite de aceeași persoană în timp diferit ori în loc diferit;

3) când o infracțiune este săvârșită pentru a pregăti, a înlesni sau a ascunde comiterea altei infracțiuni ori este săvârșită pentru a înlesni sau a asigura absolvirea de răspundere penală a făptuitorului altei infracțiuni;

4) când între două sau mai multe infracțiuni există legătură și conexarea cauzelor se impune pentru buna înfăptuire a justiției.

(4) În caz de conexare a unor cauze privitoare la mai multe persoane învinuite de săvârșirea infracțiunilor în raza de activitate a diferitor instanțe de grad egal sau privitoare la o singură persoană învinuită de săvârșirea câtorva infracțiuni, dacă aceste cauze sunt de competența a două sau câtorva instanțe de judecată de grad egal, procesul se judecă de instanța care a fost prima sesizată privind judecarea cauzei.

(5) Dacă o persoană sau un grup de persoane sunt învinuite de săvârșirea unei singure sau a câtorva infracțiuni și cauza referitoare la unul din învinuiți sau la una din infracțiuni este de competența unei instanțe ierarhic superioare, procesul se judecă în întregime de instanța ierarhic superioară.

[Alin. (6) articolul 42 abrogat prin Legea nr. 76 din 21 aprilie 2016, în vigoare 1 aprilie 2017]

(7) Conexarea cauzelor se admite de către instanța de judecată respectivă în cazul în care acțiunile incriminate nu necesită o încadrare juridică mai gravă, iar la cererea procurorului și în celelalte cazuri – pentru modificarea acuzării în sensul agravării.

(8) În cazul în care infracțiunea a fost săvârșită de două sau mai multe persoane, instanța de judecată poate dispune indivizibilitatea cauzei, dacă aceasta este necesară pentru buna desfășurare a justiției în termene rezonabile și dacă aceasta nu va împiedica respectarea drepturilor părților.”

Articolul 43

Instanța competentă de a conexa cauzele penale

„(1) Conexarea cauzelor se decide de către instanța căreia îi revine competența de judecată conform prevederilor art. 42. Încheierea privind admiterea conexării cauzelor poate fi atacată cu recurs în mod separat.

(2) În cazurile de indivizibilitate a cauzelor penale, precum și în cele de conexitate, cauzele, dacă ele au fost depuse în prima instanță de judecată, se conexează de către aceasta chiar și după casarea hotărârilor asupra lor și remiterea cauzelor de către instanța de recurs pentru rejudecare.

(3) Cauzele se conexează și de către instanțele de apel sau de recurs de același grad dacă se află în același stadiu de judecată.”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

11. În motivarea excepției de neconstituționalitate, autorul acesteia susține că articolul 43 alin. (1) din Codul de procedură penală nu reglementează: (i) competența instanței sesizate ulterior în procedura conexării cauzelor penale; (ii) eventuala obligație a acestei instanțe de a trimite cauza instanței sesizate mai întâi sau de a respinge conexarea; (iii) condițiile și motivele de respingere a conexării; (iv) regimul juridic al încheierii de respingere a conexării; și (v) garanții suficiente împotriva arbitrariului și interpretărilor divergente în materia conexării cauzelor penale.

12. În opinia autorului sesizării, această omisiune legislativă afectează principiul securității juridice, exigențele calității legii, accesul liber la justiție și dreptul la apărare al justiciabililor.

13. În concluzie, autorul excepției invocă articolele 1, 20, 23, 26 și 54 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

14. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

15. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Codul de procedură penală, ține de competența Curții Constituționale.

16. Curtea observă că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de avocatul unei părți în proces. Astfel, Curtea constată că excepția este formulată de către subiectul căruia i s-a acordat acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

17. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie articolul 43 alin. (1) din Codul de procedură penală. În acest sens, Curtea constată că articolul 43 alin. (1) teza întâi din Codul de procedură penală a mai făcut obiect al controlului de constituționalitate, fiind pronunțate Decizia nr. 55 din 11 iunie 2018 și Decizia nr. 30 din 16 martie 2023. De principiu, această situație nu reprezintă un impediment pentru un nou control de constituționalitate, din perspectiva altor critici (a se vedea DCC nr. 85 din 25 iulie 2024, § 15).

18. În astfel de cazuri, Curtea trebuie să verifice dacă sesizarea conține argumente noi sau dacă există circumstanțe de ordin general care să justifice o altă soluție privind admisibilitatea (a se vedea DCC nr. 25 din 2 martie 2020, § 19). De asemenea, Curtea reține că articolul 43 alin. (1) teza a II-a din Codul de procedură penală nu a mai făcut obiect al controlului de constituționalitate din perspectiva criticilor avansate de autor.

19. De asemenea, în jurisprudența sa, Curtea a reținut că omisiunea legislativă poate constitui obiect de examinare al Curții Constituționale dacă se afectează un drept constituțional fundamental (a se vedea, în acest sens, HCC nr. 23 din 5 august 2021, § 30).

20. O condiție de admisibilitate a sesizării privind excepția de neconstituționalitate este și faptul că prevederile contestate trebuie să fie aplicabile la soluționarea cauzei. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de către apărător, ca urmare a respingerii de către instanța de judecată a cererii sale de conexare a cauzelor penale (a se vedea §§ 4-5 *supra*). Dat fiind faptul că prevederile contestate se referă la conexarea cauzelor penale, Curtea admite că instanța de judecată le-ar putea aplica.

21. Curtea reține că o altă condiție obligatorie pentru ca excepția de neconstituționalitate să poată fi examinată în fond este aplicabilitatea unui drept fundamental. Astfel, Curtea va analiza, prin prisma argumentelor autorului sesizării, dacă prevederile contestate reprezintă o ingerință într-un drept fundamental garantat de Constituție.

22. Autorul excepției susține că normele contestate contravin articolelor 1 alin. (3) (*preeminența dreptului*), 20 (*accesul liber la justiție*), 23 (*dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle*), 26 (*dreptul la apărare*) și 54 (*restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*) din Constituție.

23. Cu privire la pretinsa încălcare a articolului 1 alin. (3) din Constituție, care se referă la principiul preeminenței dreptului, Curtea a subliniat în jurisprudența sa că acest articol comportă un caracter general și reprezintă un imperativ care stă la baza tuturor reglementărilor. Această normă nu poate fi invocată de sine stătător, ci numai în coroborare cu o altă prevedere din Constituție, care trebuie să fie aplicabilă (a se vedea DCC nr. 75 din 7 mai 2026, § 19).

24. Totodată, Curtea precizează că și articolele 23 și 54 din Constituție nu au o aplicabilitate de sine stătătoare. Pentru a fi aplicabile, autorul sesizării trebuie să demonstreze existența unor ingerințe în drepturile fundamentale garantate de Constituție. Abia în cadrul analizei caracterului justificat al ingerinței abstracte în drepturile fundamentale garantate de Constituție,

Curtea poate pune în operă prevederile acestor articole (a se vedea DCC nr. 73 din 20 iunie 2024, § 23).

25. Autorul excepției se raportează la articolele 20 și 26 din Constituție, iar argumentele sale vizează respectarea standardului „tribunal instituit prin lege” garantat de articolul 6 § 1 din Convenție, corespondentul articolului 20 din Constituție. Prin urmare, Curtea va examina aceste critici din perspectiva articolului 20 din Constituție.

26. Curtea subliniază că articolul 20 din Constituție garantează dreptul la o instanță de judecată instituită prin lege pentru contestarea actelor care încalcă drepturile, libertățile și interesele legitime ale persoanei. Acest drept impune ca instanța de judecată sesizată să poată soluționa, pe baza normelor de drept și a unei proceduri judiciare, orice chestiune care ține de competența sa. Curtea notează că introducerea sintagmei „instituită de lege” în articolul 6 § 1 din Convenție „are drept scop să prevină ca organizarea sistemului judiciar [...] să nu fie lăsată la discreția puterii executive și să asigure că acest domeniu este reglementat printr-o lege adoptată de Parlament” (*Coëme și alții v. Belgia*, 22 iunie 2000, § 98; *Bahaettin Uzan v. Turcia*, 24 noiembrie 2020, § 48; *Guðmundur Andri Ástráðsson v. Islanda* [MC], 1 decembrie 2020, § 214). În statele care au un sistem de drept codificat, organizarea sistemului judiciar nu poate fi lăsată la discreția autorităților judiciare, fapt care nu exclude posibilitatea de a li se recunoaște o anumită putere de interpretare a legislației naționale în materie (*Gorguiladzé v. Georgia*, 20 octombrie 2009, § 69).

27. Curtea reține că normele care reglementează competența instanțelor de judecată, conexarea cauzelor, declinarea competenței și conflictele de competență aparțin, prin natura lor, domeniului organizării procedurii judiciare.

28. În jurisprudența sa, Curtea a menționat că conexarea reprezintă o instituție procesuală concepută să asigure o bună administrare a justiției. Procedura de soluționare a conexării cauzelor penale nu îmbracă forma unui proces care să reclame un tratament jurisdicțional, ci este vorba despre o problemă de administrare și de eficiență a actului de justiție. Procedura în care se examinează conexarea cauzelor reprezintă o procedură incidentală, al cărei obiect este distinct de obiectul propriu procesului penal, la care se referă cauzele (a se vedea DCC nr. 55 din 11 iunie 2018, §§ 20-21). Cu alte cuvinte, fiind chemată să soluționeze problema conexării cauzelor penale, instanța de judecată nu se pronunță cu privire la acuzația penală, ci se limitează la constatarea existenței unui motiv de conexare a cauzelor penale (a se vedea DCC nr. 30 din 16 martie 2023, § 21).

29. Referitor la argumentul autorului excepției potrivit căruia articolul 43 alin. (1) din Cod nu reglementează competența instanței sesizate ulterior, Curtea reiterează că acest articol stabilește competența instanței de a conexa cauzele penale conform prevederilor articolului 42 din Cod, care constituie o normă de trimitere. Articolul 42 din Cod stabilește criterii obiective de determinare a instanței competente. De asemenea, Parlamentul a stabilit și reguli referitoare la competența instanței în cauzele privitoare la mai multe persoane învinuite de săvârșirea infracțiunilor în raza de activitate a diferite

instanțe de grad egal sau privitoare la o singură persoană învinuită de săvârșirea mai multor infracțiuni (articolul 42 alin. (4) din Cod). Din aceste norme rezultă că Parlamentul a stabilit criterii suficiente pentru determinarea instanței competente în cazul în care cauzele penale au fost înregistrate succesiv pe rolul unor instanțe judecătorești.

30. Referitor la faptul că articolul 43 alin. (1) din Cod nu reglementează eventuala obligație a instanței sesizate ulterior de a trimite cauza instanței sesizate mai întâi sau de a respinge conexarea, Curtea reține că autorul nu pune în discuție o problemă de constituționalitate, ci o chestiune de aplicare a normelor privind competența instanței. De fapt, acesta îi solicită Curții să stabilească dacă instanța sesizată ulterior trebuia să accepte ori trebuia să respingă cererea sa de conexare a cauzelor. Curtea reiterează că chestiunile legate de aplicarea legii nu țin de competența Curții Constituționale. Această competență le revine, prin definiție, instanțelor de judecată (a se vedea DCC nr. 75 din 7 mai 2026, § 29).

31. Argumentul potrivit căruia articolul 43 alin. (1) din Cod nu stabilește condițiile și motivele de respingere a conexării nu este de natură să demonstreze existența unei omisiuni legislative, de vreme ce la articolele 42 și 43 din Cod Parlamentul a stabilit o competență limitată a instanței de judecată în materia conexării cauzelor, condiționând conexarea de existența cazurilor expres prevăzute de lege. La articolul 42 din Cod, legislatorul a stabilit în mod exhaustiv cazurile de indivizibilitate și conexitate, a stabilit criterii de competență și a obligat instanțele să aibă în vedere drepturile părților, soluționarea cauzei într-un termen rezonabil și buna desfășurare a justiției. Astfel, lipsa unei enumerări distincte a motivelor de respingere a cererii de conexare reprezintă o consecință firească a faptului că respingerea intervine ori de câte ori condițiile legale ale conexării nu sunt îndeplinite.

32. Referitor la faptul că articolul 43 alin. (1) din Cod nu precizează regimul juridic al încheierii de respingere a conexării și nu stabilește garanții suficiente împotriva arbitrariului, Curtea observă că, potrivit articolelor 351 alin. (8) și 352 alin. (3) din Codul de procedură penală, instanța de judecată soluționează, prin încheiere, chestiunile apărute în timpul ședinței preliminare, inclusiv necesitatea conexării sau a disjungerii cauzelor penale. Articolul 119 din Constituție stabilește că împotriva hotărârilor judecătorești părțile interesate pot exercita căile de atac „în condițiile legii”. Astfel, Curtea observă că norma articolului 43 alin. (1) teza a II-a din Codul de procedură penală, care reglementează posibilitatea contestării cu recurs în mod separat a încheierii privind admiterea conexării cauzelor, a fost introdusă de Parlament prin adoptarea Legii nr. 35 din 13 martie 2025, în vigoare din 19 iunie 2025.

33. Totodată, potrivit Curții Europene, articolul 6 din Convenție nu-i acordă persoanei dreptul de a alege competența teritorială a unei instanțe judecătorești (a se vedea *Khodorkovskiy și Lebedev v. Rusia* (nr. 2), 14 ianuarie 2020, § 421). Așadar, Curtea nu poate accepta argumentele autorului prin care el susține că îi este îngădit accesul la un tribunal instituit prin lege, pentru că nu poate contesta refuzul instanței de judecată de a conecta cauzele penale.

34. Mai mult, Curtea subliniază că o dispoziție legală nu poate fi ruptă din sistemul normativ din care face parte și nu poate opera în mod izolat. Dimpotrivă, ea trebuie aplicată în coroborare cu celelalte dispoziții legale incidente, ca făcând parte dintr-un sistem juridic coerent (a se vedea DCC nr. 128 din 10 octombrie 2024, § 54; DCC nr. 75 din 7 mai 2026, § 28). Având în vedere cele menționate mai sus, Curtea reține că prevederile contestate nu afectează accesul liber la justiție de vreme ce există garanții și remedii procesuale în acest sens.

35. Pentru că nu s-a demonstrat incidența unui drept fundamental prevăzut de Constituție, Curtea notează că nici articolele 23 și 54 din Constituție nu sunt incidente.

36. Pe baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 27 alineatele (2), (3) literele d) și f) și (4) lit. d), 37 și 40 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 43 alin. (1) din Codul de procedură penală, ridicată de dl avocat Nicu Șendrea, în interesele dlui Vladimir Chitorog, în dosarul nr. 1-34/2026, pendinte la Judecătoria Hâncești, sediul Leova.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

*Chișinău, 6 august 2026
DCC nr. 131
Dosarul nr. 162g/2026*